

A Verseghy Ferenc Könyvtár a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Büntetés-végrehajtási Intézet fogvatartottai könyvtári ellátásának javításáért

„Amikor rács mögött élő emberek a kultúrával foglalkoznak, az új lehetőségeket nyit az életükben.”

(Gabriele Beger,
a Német Könyvtári Szövetség elnöke)

Az első, 2007. évi – a Nemzeti Kulturális Alap Könyvtári Szakmai Kollégiuma által kiírt – meghívásos pályázat megírása, illetve a teljesítés megkezdése előtt szükség volt gondolataink, ismereteink rendszerezésére, pontosítására börtönkönyvtár ügyben. Habár módszertani munkánk során többféle könyvtártípussal találkoztunk, dolgozunk együtt, e könyvtártípus sajátos világa nem volt ismert számunkra. Persze tudjuk, hogy börtönkönyvtárak világszerte működnek, de igazából nagyon keveset tudtunk róluk. A büntetés-végrehajtási intézetek zárt világot alkotnak, s ez a megállapítás az ott működő könyvtárakra is igaz. Sajátos helyzetről van szó e könyvtárak esetében, hiszen valójában egyszerre kétféle, egymástól jelentősen eltérő intézménytípus elvárásainak kell megfelelniük: a börtön szigorú zártságával és büntető jellegével, a könyvtár pedig a nyitottsággal, szabad hozzáféréssel egyszerre jelenik meg bennük.

Nemzetközi és hazai történeti áttekintés

A börtönkönyvtárak keletkezése külföldön szorosan összefüggött a börtön intézményének a létrejöttével. A könyvek az európai és amerikai tömlöcökben már a XVII. században is jelen voltak, de egyáltalán nem volt rendszeres a hozzáférésük, többnyire néhány lelkesz fáradozásaként sikerült a raboknak hozzájuk jutni.

A XIX. században a könyvek olvastatásának célja az elítéltek javító szándékú nevelése volt, ezért gondosan megválogatták a könyveket. Tartalmilag többnyire vallásos és erkölcsileg felemelő irodalom képezte a könyvtárat. A könyvtáros szakma fejlődése a XIX. században igen erőteljes volt; ekkor rohamosan növekedett a nyilvános könyvtárak száma. A börtönkönyvtárak ugyanakkor hanyatlásnak indultak, sok esetben megszűntek.

A XX. században újra felfedezték jelentőségüket, szoros kapcsolatban azzal a reformmozgalommal, amely a rehabilitációt hangsúlyozta. A börtönszemélyzet is felismerte, hogy a könyvtárak rendfenntartó és nyugtató értékekkel rendelkeznek. A XX. század '30-as, '40-es éveiben folytatódott a század eleji fejlődés, megnőtt az irodalom műveltségnevelő szerepe. Az '50-es és '70-es évek között különböző

terápiás módszerek elterjedése volt jellemző. A '70-es évek jogi reformja a börtönök változását is magával hozta. Javult a külvilággal való kommunikáció, és így a nyilvános könyvtárakkal való kapcsolat. A jelenlegi börtönkönyvtárakban mindekenélőtt az emberi jogokra és az olvasási igényre helyeződik a hangsúly. Az időleghogyan fogva tartott személyeknek ugyanúgy joguk van az információkhoz, könyvekhez való hozzáféréshez, mint szabad társaiknak.

Napjainkban kiemelkedő hangsúlyt kap a hátrányos helyzetű olvasók ellátása. Nekik is alkotmányos joguk van a művelődéshez. Az 1997. évi könyvtári törvény előírja, hogy megkülönböztetés nélkül mindenki számára biztosítani kell a könyvtárhasználatot, az információhoz való szabad hozzáférést.

Különösen hátrányos helyzetben vannak azok, akik a büntetés-végrehajtási intézetek falai között töltenek el rövidebb vagy hosszabb időt. Nagy figyelmet kell szentelni az ő könyvtári ellátásuknak, hiszen ez életük minőségét, kulturális színvonalát határozhatja meg, amelynek azután jelentős szerepe lesz a társadalomba történő visszailleszkedésük során.

Hazánkban Résző Ensel Sándor ügyvéd, jogtudományi író a XIX. század magyar polgári börtönügyének egyik legnagyobb hatású közírója volt, aki könyveivel, tanulmányaival, újságcikkeivel sokat tett azért, hogy a magyarországi és a külföldi börtönök problémáit a honi közvélemény megismerje. Benne tisztelhetjük a hazai börtönkönyvtárak megalapítóját.

1866-ban felhívást tett közzé a Jogtudományi Közönyben olvasmányos könyvek gyűjtésére a magyarországi börtönkönyvtárak létrehozása érdekében. Az ügyészségek, a megyei és a városi hatóságok tetszéssel fogadták a felhívást, és számos felajánlást tettek. A gyűjtésnek több ezer kötet könyv lett az eredménye, amelyhez a felhívás közléte is jelentős mértékben hozzájárult. Résző Ensel Sándor folyamatosan referált az Igazságügyi Minisztériumnak a börtönkönyvtárak alapítását, gyarapodását illetően, utolsó jelentését 1886. július 25-én tette le az akkori miniszter, Fabiny Teofil asztalára. A jelentés szerint nemcsak az országos „fegy- és javítóházakban”, hanem a hatósági börtönökben is alakultak könyvtárak.

Hosszú idő után a hazai börtönkönyvtárakat az 1970-es, '80-as években kezdte nagyobb figyelem övezni, amikor nyugat-európai példák alapján nálunk is felfedezték az úgynevezett biblioterápia jelentőségét a betegek, a hátrányos helyzetű rétegek, így az elítéltek körében is. E módszer hatékonyságára kiváló történelmi példa, hogy a Gulagon irodalmi műveket magoltak be a rabok, vagy – hazai példával élve – Recskén Faludy György rabtársai vésték emlékezetükbe a költő új verseit, így próbálva túlélni a raboskodás megpróbáltatásait.

Az Európai Börtön szabályok szerint a szabadságvesztés-büntetés tartalma a személyes szabadság korlátozása. A szabadságtól való megfosztás már önmagában véve büntetés. A börtön feltételeinek és a bánásmódnak ezért nem szabad súlyosbítania az ezzel járó szenvedést, eltekintve a fegyelem és a belső rend fenntartásának jogos követelményeitől. Ezért a börtönökben a lehető legszélesebb körben próbálják érvényesíteni a társadalomban általában szokásos körülményeket, normákat és lehetőségeket. Hasonlóképpen tisztelik a fogvatartott azon jogát is, hogy a szabadulása után módja legyen a beilleszkedésre és a többi állampolgárhoz hasonló életre.

Ezért a börtönök változatos módszerekkel és programokkal igyekeznek segíteni az önbecsülés és a felelősségérzet fenntartását, a majdani szabadulók testi-lelki képességeinek megtartását és fejlesztését. Mindez széles körű foglalkoztatást, ok-

tatást, képzést, kulturális, sport- és egyéb szabadidős tevékenységet, orvosi, pszichológiai, lelkipásztori gondoskodást, valamint szociális gondozói támogatást feltételez. E gondolatmenetbe, illetve törekvésbe illeszkedik teljesen jogosan és okzerűen a börtönkönyvtárak fenntartása, működtetése.

A szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 146. § (1) bekezdése e) pontja szerint a büntetés-végrehajtási intézetekben könyvtárat, a szabadidő eltöltésére, a közös foglalkozásra és a közös vallásgyakorlásra szolgáló helyiségeket kell kialakítani. A fogvatartottak részére fenntartott könyvtárak működését országos parancsnoki intézkedés is szabályozza.

A rendszerváltozás után a börtönkönyvtárak is hanyatlásnak indultak. Fejlődésükről újfent talán 2005 óta – az NKA állománygyarapítási pályázatain keresztül – beszélhetünk.

A börtönkönyvtár fogalma

A börtönkönyvtár esetében természetesen nem csak „börtönben található könyvtár”-ról van szó. A börtönkönyvtár „a szabadságuktól megfosztott elítéltek könyvtári szolgáltatásokkal való ellátását biztosító intézmény”. Felmerül a kérdés: a börtönkönyvtár egyszerűen csak könyvtár a börtönben, vagy a rehabilitációs börtönprogram elválaszthatatlan része is egyben. A könyvtár sikeres működése szempontjából nem választható szét mereven a kétféle küldetés.

A börtönkönyvtár funkcióját, küldetését öt szempontban határozhatjuk meg:

- *Művelődési funkció:* az analfabetizmustól a közép-, esetenként felsőfokú végzettségig terjed az elítéltek végzettsége; ehhez széles körű és különböző mélységű irodalommal kell rendelkeznie.
- *Rehabilitációs funkció:* terápiás programokban valósulhat meg, például a biblioterápiában.
- *Információs funkció:* a börtön szervezetéről, a fogvatartottak jogairól és kötelességeiről, valamint a külső világról egyaránt szolgál információkkal.
- *Kulturális, közösségfejlesztési funkció:* ebben a funkciójában olyan tevékenységeket szervezhet, amelyek rendezvényeket, szakköröket, klubokat, összejöveteleket jelenthetnek.
- *Rekreációs, szabadidős funkció:* a börtönben a fogvatartottak elvileg rengeteg „szabadidővel” rendelkeznek. Ennek az eltöltését szolgálhatja a könyvtár, még akkor is, ha az olvasás értéktelen, pihentető olvasmányokhoz társul.

A pályázat teljesítése kapcsán láthattuk, tapasztalhattuk, hogy valamennyi funkciónak természetesen nem felelnek meg ezek a könyvtárak, de választhatnak, hogy melyik funkciót részesítik előnyben, illetve törekedhetnek minél több funkció teljesítésére.

A két intézmény munkakapcsolatának kezdetei

„A büntetés-végrehajtási intézetek könyvtárainak adatszolgáltató kedve 2003-tól ugrott meg jelentősen, míg 2001-ben egy, 2002-ben pedig négy könyvtár jelentett adatokat, addig 2003-tól 30-31 intézményből érkeztek adatok.”

A fenti megállapítást alátámasztja, hogy a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet Könyvtára is a 2004. évben szolgáltatott első alkalommal könyvtári statisztikai adatokat a megyei könyvtár részére. A statisztikai jelentések alapján azóta tudjuk nyomon követni a változásokat – az állomány alakulását és a forgalmi adatokat. A tapasztalatunk az volt, hogy folyamatosan és drasztikusan csökkent ez idő alatt az intézet könyvtárának dokumentumbeszerzésre fordítható anyagi kerete. Míg 2004-ben 150 000,- Ft állt rendelkezésre az állomány gyarapítására, 2007-ben a keret 25 000,- Ft-ra csökkent. 2008-tól pedig már nem volt lehetőségük új dokumentum beszerzésére.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Állománygyarapításra fordított összeg (Ft)	150 000	103 000	30 000	25 000	–	–
Állomány gyarapodása (db)	1 068	22	38	383	–	–
Állomány nagysága (db)	5 442	5 454	5 502	5 856	2 572	2 572

2004-ben – a statisztikai jelentésen túl – más irányú munkakapcsolatunk is létrejött a könyvtárral. A megyei könyvtárban duplum példányként selejtezett dokumentumokból – további könyvtári célú hasznosításra – kerültek át könyvek a börtönkönyvtár állományába, ajándék címén. Ezen túl a Europe Direct – Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Európai Információs Pont évente programokat szervezett a fogvatartottak részére, és minden évben friss információs csomagot biztosított a könyvtárak számára.

Ígéretes folytatás

A beszerzésre fordítható összeg csökkenését, majd teljes megszűnését tekintve az intézet könyvtára számára a lehető legjobbkor érkezett a segítség. 2007-ben a Nemzeti Kulturális Alap Könyvtári Szakmai Kollégiuma meghívásos pályázatot írt ki, amelyen a megyei könyvtárak vehettek részt. A program keretében az előzetesen letartóztatottak elhelyezésére szolgáló büntetés-végrehajtási intézetek könyvtárainak ellátására lehetett pályázni. A cél a fogvatartottak könyvtári ellátásának javítása volt. A megyei könyvtár természetesen részt vett ezen a meghívásos pályázaton, amelynek konkrét célja a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet könyvtári állományának fejlesztése volt – letéti rendszerben. Erre a célra 250 000,- Ft támogatásban részesült könyvtárunk. A megyei könyvtár területi szolgálata végezte a pályázat lebonyolítását, elszámolását.

A vásárlást megelőzően szükséges volt utánanéznünk a börtönkönyvtárakat érintő irányelveknek. A börtönkönyvtári irányelveket 1990-ben a Könyvtáros Egyesületek és Intézmények Nemzetközi Szövetsége (IFLA) Könyvtárak a hátrányos helyzetűek számára Szekciójának Börtönkönyvtári Munkacsoportja fogalmazta meg és adta ki. „A börtönkönyvtár »helyben« pótolja a könyvtárat, következésképp majd' minden fogvatartottat elér. Ezen ok miatt a börtönkönyvtárakat a legjobb könyvtárak egyikévé kellene fejleszteni!” – olvashatjuk. Az irányelvekben általános megállapításként szerepel, hogy „a fogvatartottak ugyanúgy jogosultak az információk, ennél fogva a megfelelő könyvtári szolgáltatások elérésére, mint a többi állampolgár”.

Az állománynak tartalmaznia kell kézikönyveket, szórakoztató irodalmat, szakkönyveket, a személyiségfejlesztéshez, az iskolai tanulás folytatásához szükséges anyagokat. A gyűjteményt karban kell tartani és rendszeresen frissíteni kell. A nagyságát úgy határozza meg az irányelv, hogy „*minimum 20 könyvtári egységnek kell lennie fogvatartottanként, illetve intézményenként nem lehet kevesebb 2000 kötetnél.*” Az éves beszerzés mértéke: két könyv fogvatartottanként. Kimondja még, hogy az időszaki kiadványok száma (az intézet méretétől függetlenül) nem lehet tíznél kevesebb, az audiovizuális és elektronikus anyagoké pedig legalább 200 tétel legyen (vagy fogvatartottanként kettő).

Az elítéltek, vagyis a potenciális olvasók összetétele természetesen különbözik a kinti társadalométól. Könyvtári szempontból ez főként az átlagosnál alacsonyabb műveltségi szintben nyilvánul meg. Az elítéltek jelentős része teljesen vagy funkcionálisan írástudatlan.

Az alacsony képzettségi színvonal és írástudás ellenére magas azoknak a fogvatartottaknak az aránya, akik a könyvtárat használják. Jellemző, hogy azok is könyvtárhasználók lesznek a börtönben, akik korábban nem voltak azok. Az olvasás a börtönben könnyen elérhető, közkedvelt szabadidős foglalkozás, a börtönélet fontos része, amely segítheti az elítélteket abban, hogy életük nehéz szakaszán könnyebben túljussanak.

A fentieket átgondolva ellátogattunk a büntetés-végrehajtási intézet könyvtárába, ahol igényfelmérést végeztünk. A felelős tiszttel és a könyvtárossal való egyeztetés alapján a következő témájú dokumentumok beszerzésére került sor: szórakoztató irodalom (krimik, romantikus regények, vicckönyvek), szótárak (angol, német, olasz), kézikönyvek (*Magyar értelmező kéziszótár, Magyar helyesírási szótár, Idegenszó-tár, Magyar szinonimaszótár*), sport témájú könyvek (Forma-1, futball, testépítés). A Biblia megvásárlására is sor került, mert a meglévő példányok rongáltak, laphiányosak voltak. (Az elítéltek nem mindig rendeltetésszerűen használják a könyveket: pl. a Biblia papírja kiválóan alkalmas cigaretta sodrásához.)

Így került be a könyvtárba 168 db dokumentum 360 875,- Ft értékben. A dokumentumok a megyei könyvtár állományába kerültek, feldolgozásuk megtörtént – visszakereshetőek a Corvina könyvtári integrált rendszerünkben. Az intézet számára tartós könyvtári letétként a dokumentumokat 2008. február 11-én átadtuk.

A pályázat bonyolítása közben jó kapcsolat alakult ki a két intézmény között, ennek folyományaként 2008 áprilisában módszertani segítségnyújtásra is sor került az intézet könyvtárában. A dokumentumigény felmérése ügyében tett látogatásunk alkalmával megállapítottuk, hogy szakember hiányában (elítélt a könyvtáros) milyen állapotban van az intézet könyvtára: az állomány elavult, erősen rongált. Ajándék címen sok olyan dokumentum került a könyvtárba, amely nem illett a gyűjtőkörébe, illetve példányszámát tekintve is fölöslegesnek bizonyult. A könyvek a mennyezetig érő szekrényekbe voltak bezsúfolva, egyértelmű volt, hogy így ezeket évek óta senki nem tudta használni. Könyvtárról nem beszélhettünk ebben az esetben, csak egy rendezetlen könyvhalmausról. A hiányosságokra rávilágítva megbeszéltük a felelős tiszttel, hogy számíthatnak szakmai segítségünkre, ha szándékukban áll a könyvtár állományának rendezése.

A felelős tiszt elmondta, hogy a modern büntetés-végrehajtási rendszer előnyben részesíti a nyitottságot és a társadalmi integrációt az izolációval szemben. A modern börtön – legyenek bármennyire is magasak a falak – szoros kapcsolatban

áll környezetével, és ezt a kapcsolatot a lehetőségek határáig nyitottá is teszi. A nyitottság megengedi, hogy az intézet külső erőforrásokat, szolgáltatásokat is bevonjon, speciális szakembergárda szaktudását vegye igénybe, specialistákat is alkalmazzon. Ez a törekvés természetesen a könyvtár esetében is érvényes volt.

Ezek után megkeresték intézményünk igazgatóját, és rövid egyeztetés után a területi szolgálat három munkatársa engedélyt kapott az intézet könyvtárának állományrevíziójára. A teljes állomány átválogatása, selejtezése után következett a raktári rend kialakítása, az aktuális és egységes feliratok elhelyezése. Munka közben szakmai továbbképzést is tartottunk a könyvtárért felelős elítélt számára. E rövid idő alatt igyekeztünk minden olyan alapvető szakmai tudnivalót átadni számára (egyedi címleltárkönyv vezetése, kölcsönzés adminisztrációja, raktári rend fogalma stb.), amely segítségére lehet. A munka során 3122 db dokumentum selejtezésére került sor, s egy rendezett, használható állományt állítottunk össze az elítéltek számára.

A munka során érdekes – majd egy idő után egyben nyomasztó is – volt látni belülről a börtönben folyó életet. A szabályok betartása természetesen számunkra is kötelező volt. Állandó kíséret, felügyelet mellett dolgoztunk, illetve közlekedhettünk a börtönön belül. A börtönkörülmények szokatlansága érthetően feszültséget keltett bennünk. A jól végzett munka után fellélegeztünk, miután becsukódott mögöttünk a börtön kapuja.

Az év során – egészen napjainkig – több esetben kértek szakmai iránymutatást az intézet munkatársai. Valódi együttműködés alakult ki a két intézmény között. Munkánk hozadékának tekinthetjük azt is, hogy a Népese napján mesemondó versenyt rendeztek az intézetben, a zsűri elnökének a területi szolgálat vezetőjét kérték fel – aki természetesen készségesen elvállalta ezt a nem mindennapi feladatot.

A fentiekből kiténik, hogy a 2007-ben elnyert pályázati támogatás segítségével az intézet könyvtárában elindulhatott a minőségi javulás az állomány összetétele, minősége terén. A megyei könyvtár munkatársainak segítségével átgondolt, tudatos állománygyarapításra került sor, figyelembe véve az igényeket. Megkezdődött a könyvtári ellátás színvonalának javulása.

A közelmúlt

A könyvtárban végzett szakmai munka, illetve a pályázat teljesítése kapcsán képet kaptunk további hiányosságokról is. Ekkor még csak reménykedtünk abban, hogy további pályázati támogatás segítségével az elkezdett gyűjteményszervezési munkát folytathatjuk. 2009 őszén nyílt erre lehetőségünk. A Nemzeti Kulturális Alap Könyvtári Szakmai Kollégiuma újabb meghívásos pályázatot írt ki az előzőhöz hasonló feltételekkel és célokkal. Természetesen a pályázaton a megyei könyvtár részt vett, azzal a céllal, hogy a megkezdett tudatos gyűjteményszervezői munkát folytathassa, felszámolhassa a feltárt hiányosságokat.

A pályázat igen sikeres volt, hiszen 600 000,- Ft támogatás állt rendelkezésünkre a cél megvalósításához. Ebben az esetben is igényfelmérést végeztünk. Az intézet felelős munkatársai együttműködtek a gyarapítási munkában – előzetes felmérés után konkrét címek, szerzők, illetve témakörök megadásával segítették a beszerzést. Továbbra is keresettek voltak a krimik, a sport témájú könyvek. Ezen

kívül kértek 1956-ról szóló könyveket, nyelvkönyveket, verses köteteket (tünnepekre szóló műsoros összeállításokat), iskolai kötelező olvasmányokat, magyar klasszikusokat, ifjúsági regényeket (pl. Harry Potter-köteteket), mesegyűjteményeket. Abban is megegyezés született – mivel a pályázati kiírás lehetővé tette –, hogy a könyvön kívül más dokumentumtípusok beszerzésével is megpróbáljunk. Így került sor DVD-k és hangoskönyvek beszerzésére.

Beszerzéseinket legnagyobb arányban az Alexandra Kiadónál bonyolítottuk, de a Kellónál is vásároltunk. Így a megyei könyvtár 30–50 százalékos kedvezményt vehetett igénybe a vásárlások alkalmával. A nettó 600 000,- Ft támogatásból 224 db könyvet (mellékletekkel együtt), 115 db DVD-t és 10 db hangoskönyvet – összesen 349 db dokumentumot – tudtunk beszerezni a büntetés-végrehajtási intézet könyvtára számára. A dokumentumok bruttó értéke 867 395,- Ft volt.

A megyei könyvtár teljesítette a pályázathoz csatolt nyilatkozatban megfogalmazott feltételeket:

- a pályázat bonyolítását, elszámolását,
- a vásárolt dokumentumoknak a megyei könyvtár állományában történő feldolgozását,
- a dokumentumok Corvina könyvtári integrált rendszerben való megjelenítését, lelőhely szerinti visszakereshetőségét,
- a beszerzett könyvek átadását a büntetés-végrehajtási intézet számára tartós könyvtári letétként.

A jelen

A dokumentumok ünnepélyes átadására 2010. szeptember 10-én került sor a büntetés-végrehajtási intézetben. A rendezvényre meghívást kapott a megyei könyvtár igazgatója, Bertalanné Kovács Piroska és a területi szolgálat három munkatársa. A meghívásnak örömmel tettünk eleget. Az ünnepségen az intézet parancsnoka, Hafenschner Csaba Zoltán alezredes elismerő szavakkal köszönte meg – a pályázatokban elvégzett munkán túl – a könyvtárban végzett szakmai tevékenységünket, segítségünket. Az elítéltek egy kis csoportja pedig színvonalas, zenés irodalmi műsorral fejezte ki köszönetét.

A statisztikai adatokat áttekintve láthatjuk, hogy az állomány fejlesztése és rendezése mennyiben hatott az alábbi forgalmi adatokra, a 2008. és a 2009. évet tekintve:

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Érvényes regisztrációval rendelkezők száma	373	475	503	235	230	290
Személyes használat	4015	5542	6877	5500	4200	4600
Kölcsönzött dokumentumok száma	2246	2005	1703	1500	2900	3800
Helyben használat (db)	2374	2823	3560	2500	4500	5000

A jövő

A börtönkönyvtárak szerepe nagyon fontos a fogvatartottak életében, de a jelenlegi hiányosságok felszámolásához, az intézetek könyvtárainak fejlesztéséhez

anyagi és szakmai segítségre van szükségük. A fentiek is alátámasztják, hogy a különféle pályázatok nyújthatnak némi segítséget az anyagi erőforrások megteremtéséhez, ezért fontos lenne a pályázatok figyelése, az intézetek értesítése a megjelent kiírásokról, valamint a pályázatok elkészítésének szakmai segítése, amelyben a megyei könyvtárak is nagy szerepet játszhatnak.

Fontos lenne a börtönökben szakképzett könyvtárosok alkalmazása, vagy a nevelőtisztek könyvtári irányú szakmai továbbképzése. Szükség van a kapcsolattartásra a megyei és városi könyvtárakkal. Ezen kívül nem alakult ki intézményes formája a börtönkönyvtárak egymás közötti kapcsolattartásának sem, pedig az esetleges fölös példányokat átadhatnák egymás számára, illetve szakmai segítséget is tudnának nyújtani egymásnak az intézetek.

Az irányelvekben megfogalmazott kívánalmaknak a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet könyvtára sem felel meg teljes mértékben. Szükség volna az alapterület növelésére, újabb polcok elhelyezésére, illetve rendszeres állománygyarapításra, a dokumentumtípusok bővítésére (főleg folyóiratok, aaudiovizuális és elektronikus dokumentumok tekintetében), a látáskárosultak, gyengénlátók számára speciális dokumentumok beszerzésére. Az állomány nincs feltárva semmilyen módon, ezért mielőbb szükség volna elkezdni a számítógépes feldolgozását.

Az átadó ünnepség utáni kötetlen beszélgetésen abban is megegyezés született, hogy további selejtezésre lesz szükség a könyvtár állományából. A munka elvégzésének időpontját a későbbiekben fogjuk egyeztetni. Az állomány számítógépes feldolgozásának kérdése is szóba került. Ebben a témában is számíthatnak a szolnoki megyei könyvtár segítségére – a számítógépen túl a Corvinához való csatlakozáson át, a rendszer használatának betanításáig

A leírtak alapján elmondhatjuk, hogy valódi, ténylegesen működő, és nem utolsó sorban hasznos munkakapcsolat alakult ki az évek folyamán a két intézmény között. *Az intézet könyvtárának állománya a két pályázat révén jelentősen gyarapodott – a rendelkezésre álló 850 000,- Ft pályázati támogatásból összesen 517 db új dokumentummal. A megvásárolt dokumentumok bruttó értéke 1 228 270,- Ft volt. A gyarapítási és selejtezési munkák elvégzése után rendezett, az igényeknek egyre inkább megfelelő, tudatosan gyarapított állomány áll a fogvatartottak rendelkezésére. A megye könyvtáraihoz hasonlóan az intézet könyvtára számára is szívesen nyújtunk módszertani segítséget a továbbiakban is, ha erre igény mutatkozik. A területi szolgálát munkatársai munkájukkal örömmel járultak és járulnak hozzá a jövőben is a fogvatartottak könyvtári ellátásának javításához, színvonalának emeléséhez, végső soron a társadalmi visszailleszkedés – dokumentumokkal való – segítéséhez.*

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Ledvinová, Jitka: A börtönkönyvtárak helye a nyugati világban és Csehországban. 2. rész (referátum) http://w3.oszk.hu/manscr/wwwi32.exe/%5Bin=refl.in%5D/?05/232*51412
- Cser Henrietta: Büntetés-végrehajtási könyvtárak helyzetképe a Dél-Dunántúlon. = Könyv, Könyvtár, Könyvtáros. 2003. 3. sz. 40–44. p.
- Vidra Szabó Ferenc: Könyvtárak a büntetés-végrehajtási intézetekben. = Könyv, Könyvtár, Könyvtáros. 2007. 6. sz. 30–35. p.

Némethné Matastik Magdolna